

Pavao Pavličić

Szeretetrabló

1

Remetin érezte, ahogyan a felesége könyökével az oldalát bökdösi.

– Hm? – mordult rá. – Mi van?

Az önkiszolgáló boltban voltak, és a három pénztár előtti sor egyikében álltak. Remetin asszony akkor szokta ily módon lökdödni a férjét, amikor azt szerette volna, hogy jobban szemügyre vegyen bizonyos árucikket, vagy ha valaminek az árára akarta felhívni a figyelmét, esetleg, hogy emeljen le neki valamit a polcra. Belemélyedve az újságolvasásba, azt hitte, hogy most is erről van szó, ezért először a felesége szemébe nézett, majd a kezére, tekintetével kutatva mit is akar. Ekkor vette csak észre, hogy már nem a polcok között, hanem a pénztár előtt vannak.

– Nézz csak oda! – mondta neki a felesége.

Szemével a mellettük lévő sorra mutatott. Remetinnek szüksége volt egy kis időre, hogy magához térjen, mert még a hatása alatt volt annak, amit olvasott. Az üzlet bejáratánál gyorsan vett valamilyen kulturális lapot, mert ilyen alkalmakkor mindig bele kellett temetkeznie az újságba, hogy ne idegeskedjen az állandó megállás és az árak miatt. És most kiderült, hogy az újság még jobban felidegesítette. Egyébként nem kísérte figyelemmel a kulturális történéseket, ezért igencsak elcsodálkozott, hogy mennyi gyűlölet, vádaskodás, hiúság és harag árad a lapból. Ezért hirtelen nem is tudta felfogni, hogy mit is akar tőle a felesége, hova is kellene neki néznie.

Aztán mégiscsak összeszedte magát. A másik sor – ahogyan ez már lenni szokott – kicsit gyorsabban haladt, mint az övéké, így jól látták a végén álló utolsó személyt. Idősebb férfi volt, meglehetősen kopott, de rendezett öltözékben, kalappal a fején, nyakkendőben és a karjára vetett ballonkabáttal. Ez önmagában még nem lett volna különös. A különös az volt, amit művelt: kinyitotta az előtte álló nő vállán lógó táskát.

A nő sem volt már fiatal és szétszórtnak, gondterheltnak, s egy kissé nagyothallónak tűnt. Enyhén molett volt, szőke hajában erős dauer, arca pirosposzsgás, szeme világoskék. Igazi háziasszony-típus, az ember szinte készletét érezte arra, hogy megvédje.

Mint, ahogy ezt érezte most Remetin is. Láta, ahogyan az a pasas óvatosan megfogja a táska kapcsát, aztán lassan elfordítja, majd várja az alkalmas pillanatot, hogy felemelje a fedelét. A táska nagyon egyszerű volt, valószínű, hogy nem valódi bőrből készült (mint ahogy a nyakába kötött kendő sem volt valódi selyemből, sem a nyaklánc igazgyöngyből). A táska fedele pedig kicsi volt és keskeny, épp hogy felemeli az a zsebtolvaj, máris belenyúlhat.

– Na, nézd csak! – mormogta Remetin.

A felesége talán érezte benne a feszültséget, csak arra vár, hogy az a gazember bedugja a kezét a táskába, és akkor azonnal ráugrik. Ezért megfogta a karját, és halkán azt mondta:

– Várj!

Remetin tudta, hogy a feleségének igaza van. Hogy elvileg is igaza van és ebben a konkrét esetben is. Elvileg nem jó belekeveredni az ilyen dolgokba, mert csak problémát okozhatnak. A konkrét esetet tekintve, pedig még korai volt beleavatkozni.

Ez hamarosan be is bizonyosodott. Amikor a férfi kinyitotta a táskát, egy pillanatig mintha habozott volna. Felemelte a fedelét, de nem nyúlt bele. Ez már önmagában is különös volt, mert egy zsebtolvajnál legfontosabb a gyorsaság.

Pavao Pavličić, horvát író, műfordító, forgatókönyvíró, 1946-ban született Vukováriban. A zágrábi Bölcsészettudományi karon, melynek ma is tanára, 1969-ben szerzett diplomát, összehasonlító irodalom és olasz nyelv szakon. A hetvenes években novellistaként kezdte, majd áttért a fantasztikus prózára, a legnagyobb népszerűséget azonban detektív történetei hozták meg számára. Több mint húsz könyvet írt ebben a műfajban. Alkotásait több nyelvre is lefordították. Az egyik legtermékenyebb és legolvasottabb író ma Horvátországban.

Remetinék figyelték. Bár el kell ismerni, az illető nem nézett ki tolvajnak. Inkább nyugalmazott postahivatalnoknak, tanárnak, esetleg mesterembernek nézte volna őt az ember. Nem úgy festett, mint aki az alvilághoz tartozik. És nem is úgy viselkedett: igaz, óvatosan nyitogatta a táskát, de az is igaz, hogy nem nagyon izgatták a körülötte lévő vásárlók, akik akár meg is láthatták volna, és maga az áldozat sem. Mintha biztos lett volna abban, hogy minden jól fog végződni. Talán azért is dolgozott olyan lassan.

De, aztán mégiscsak elkövetett valamit. És ez a húzása Remetin asszonyt ismét arra készítette, hogy oldalba bökje a férjét. Mert ahelyett, hogy kivett volna valamit a táskából, inkább beletett oda valamit.

Világosan látták: felemelte a táska tetejét, s míg azt két ujjával tartotta, a másik kezével valamit belerakott a táskába, majd leengedte a fedelét és elfordította a kapcsot. S ezután mintha megkönnyebbült volna.

Gyorsan megfordult, és az üzlet kijárata felé sietett. Kezében nem volt sem kosár, sem semmiféle árucikk. Ami azt jelentette, hogy a sorba is csak azért állt be, hogy attól az asszonytól ellopjon valamit.

Jobban mondva, hogy beletegyen valamit a táskájába. Remetinék teljesen biztosak voltak abban, hogy látták, amit láttak: pénztárca volt, barna, nem nagyon drága, kissé kopott, de azért még elég jó állapotban.

2

Az a sor, amelyben az a nő állt, hirtelen megtorpant (a pénztárgép elkezdett sípolni és zöld fénnel villogni), így Remetinék előbb kerültek sorra. Miután fizettek, az árut bepakolták a krómozott kocsiba, és elindultak a parkoló felé. Bár az önkiszolgáló meglehetősen közel volt a házukhoz, azért jöttek mégis kocsival, mert sok mindent vásároltak. Míg Remetin a csomagtartót nyitotta, felesége megkérdezte:

– Jól láttuk mi azt, amit láttunk?

– Igen – felelte a szerkesztő. – Nem vett ki semmit a táskából, sőt beletett valamit.

– Pénztárcát tett bele – mondta Remetin asszony. – De hát milyen zsebtolvaj az ilyen?

– Fogalmam sincs – vont a vállát a Fekete Krónika szerkesztője.

Felesége szemrehányóan nézett rá. Mert egyébként a férje teljesen a szakmája megszállottja volt, mindenféle bűnügyi esetben beleütötte az orrát, ha kellett, ha nem. És most, amikor a felesége érdeklődését is felkeltette valami, ő teljesen közömbösnek mutatkozott. Az asszony így szólt:

– Kinek képzeli ő magát? Robin Hoodnak? Vagy Szent Miklósnek? Ismeretlen embereket ajándékoz meg úgy, hogy azok még csak nem is sejtik?

– Kétlem – ingatta a fejét Remetin.

– Miért?

– Ha valakinek pénzt akar adni, ki tudja milyen okból, miért pénztárcában adja? Miért nem teszi borítékba, vagy adja oda csak úgy, minden nélkül?

De úgy látszik, hogy Remetin asszony nem tudta a választ erre a kérdésre. A kíváncsiság azonban nem hagyta nyugodni. A szerkesztő éppen befejezte a pakolást a csomagtartóba, amikor ismét megszólalt:

– Itt van.

– Ki van itt?

– Hát az a nő. Mit gondolsz, kövessük?

Remetin hitetlenkedve csóválta a fejét. A felesége egyszeriben túltett rajta. Elhatározta, hogy csak akkor egyezik bele a dologba, ha gyalog követik a nőt. Semmi kedve sem volt kocsival a nyomába eredni.

És akkor a szőke, dauerolt hajú nő elindult lefelé az utcán. Kezében két műanyag szatyorral lassan, kímérten lépkedett. A szerkesztő bezárta a csomagtartót, és a Remetin házaspár elindult utána.

Az asszony járását figyelték. A fejét egyenesen tartotta, nem nézte sem a kirakatokat, sem a járókelőket. Lerítt róla, hogy gondterhelt. Ha nem hízott volna el, formás lenne az alakja: a csípője kidomborodott, feneke nem lógott, lába formás volt, éppen a régi ízlés szerint: kis lábfej, erős lábikra. Látszott, hogy ez a nő adott magára.

– Mit gondolsz – kérdezte Remetin asszony, mialatt követték a nőt –, ha nem csak egyszerűen annak a zsebtolvajnak az ajándékáról van szó, árthat is neki valahogy az a pénztárca?

– Hogy gondolod?

– Hát nem is tudom? Ha mondjuk lopott és nála megtalálják, azt hiszik majd, hogy ő a tolvaj... Vagy esetleg az a pénztárca valakinek a tulajdona, akit ő ismer, s aki neki jelent valamit... Lehet, hogy ez sokkolni fogja...

– Vagy örülni fog neki – vágta rá Remetin.

Éppen, amikor a felesége ellent akart mondani ezen feltételezésének, az asszony megállt. Letette az egyik műanyag szatyrot, a válltáskáját a csipőjéről a hasára húzta. Majd kinyitotta.

– Figyeld csak, figyeld! – mondta Remetin asszony.

De, mintha az asszony semmi olyat nem talált volna a táskájában, ami meglepte volna. Mintha azt a pénztárcát sem látta volna. Vagy nem volt elég figyelmes? Mindenesetre kihúzta a táskájából a kulcsokat. Majd belökte annak a háznak a kapuját, amely előtt megállt.

Kis családi ház volt, melyhez hasonló már csak néhány állt még azon a környéken is. Földszintes épület, elől kis virágoskerttel, hátul meg talán gyümölcsösrel, mert a háztető mögött látszott a barackfa lombja. Az asszony a bejárati ajtóhoz lépett és kinyitotta. Nem volt kétséges: ebben a házban csak egy család élhetett.

Remetinék megvárták, míg a dauerolt hajú asszony kinyitja az ajtót és eltűnik a házban. Aztán mentek tovább, egészen a kert kapujáig. Elolvasták a csengőn és a postaládán álló nevet. A Lovrec név állt rajta.

– Meg tudjuk jegyezni ezt a nevet? – kérdezte Remetin asszony.

– Én nem – mondta a szerkesztő –, de te igen.

Nem hittek a saját szemüknek, amikor másnap minden megismétlődött.

Sorban álltak a postán. Remetinnek fel kellett adnia néhány ajánlott levelet, a felesége pedig elkísérte, hogy egy kicsit sétáljon, mert szép tavaszi nap volt. Azt hitték, hogy gyorsan végeznek a postán, de tévedtek. A pénzbefizetések ablakánál hosszú sor állt, mert tizenötödike következett. A levelek ablakánál pedig azért volt sor, mert húsvét közeledett. Így Remetinék beálltak ebbe a sorba és türelmesen várokoztak. Egyszer csak Remetin asszony megszólalt:

– Nézd, ott a nő!

És fejével a pénzbefizetések sorára mutatott. És valóban, valahol a sor közepén ott állt a szőke, dauerolt hajú asszony, akit tegnap követtek. Lovrec asszony, ha egyáltalán valós a név a ház bejáratánál.

– És itt van a pasas is – mormogta Remetin.

És tényleg, a nő mögött ugyanaz a férfi állt. Ugyanúgy volt felöltözve, mint előző nap, most is volt rajta kalap, nyakkendő és a karján átvetve a ballonkabát. Az asszony nem fordult hátra, a férfi nem nézett rá. Mi lesz most?

Természetesen előző nap Remetin kapcsolatain keresztül érdeklődött a rendőrségen, történt-e zsebtolvajlással kapcsolatos bejelentés, hasonló ahhoz, melynek tegnap feleségével együtt szemtanúja volt. Amikor közölték vele, hogy semmi hasonló nem történt, megemlítette a Lovrec vezetéknevet, és megkérdezte, hogy ez a név kapcsolatba hozható-e bármivel, ami az utóbbi napokban történt. A válasz negatív volt. Vagyis, az a nő nem jelentette be azt sem, hogy elloptak tőle valamit, de azt sem, hogy valaki becsempészet valamit a táskájába. És az, aki ezt vagy azt elkövette, most megint odaállt mögé a sorba.

És nem csak, hogy odaállt, de úgy látszott, hogy ismét szándékában állt elkövetni valamit. Remetinék nézték hogyan helyezkedik, és hogy nyúl lassan Lovrec asszony táskája felé.

De el kellett ismerniük, hogy a pasas meglehetősen ügyes volt. A karján átvett ballonkabát álcázásként szolgált. Hogy a kabátját tartani tudja, karját könyökben be kellett hajlítania, s így a szabaddon maradt keze éppen abban a magasságban volt, ahol a nőnek a válláról lelógó táskája. Így most ezzel a kezével a férfi lassan a táská kapcsa felé nyúlt.

– Lehetséges az, hogy ő ezt nem érzi? – kérdezte Remetin asszony.

– Nem tudom – mondta a férje.

A zsebtolvajt azonban a ballonkabát akadályozta is a munkában. Bár ujjjaival óvatosan forgatta a kapcsot, egy kicsit mégis megrángatta a táskát, s ezáltal meg is feszülhetett a táská pántja az asszony vállán. Tényleg különös volt, hogy a nő még csak meg sem fordult.

De hát nem fordult meg. Balra nézett, ahol a kirakat volt, s annak homályos üvegén keresztül a kis parkra, és az ott lévő hintákra és csúszdákra. Az asszony nézte a játszó gyerekeket, és mintha el is felejtette volna, hogy hol van.

Ugyanúgy viselkedett a zsebtolvaj is: ő is kifelé nézett, a park irányába, de az ő arca inkább valamilyen melankóliát tükrözött és nem színlelt közömbösséget. Talán ezért is nem figyelt oda eléggé arra, amit csinált.

– Ez most, mintha más lenne – suttogta Remetin asszony.

– Látom – felelte a férje.

Igen, ez most mintha más lett volna, mint tegnap. Tegnap azt látták, hogy a férfi kinyitja a táskát, s aztán beleteszi a pénztárcát. De most nem volt a kezében semmiféle pénztárca.

Kinyitotta és benyúlt a táskába.

Ebben a pillanatban mozgolódás támadt.

A zsebtolvaj épp ki akarta húzni a pénztárcát a táskából, de ez nem sikerült neki. Csak félig emelte ki, de Remetinék megfigyelhették, hogy barna színű, még jó állapotban lévő, bár már nem új. Megesküdtek volna arra is, hogy ez ugyanaz a pénztárca, mint amit a zsebtolvaj előző nap a nő táskájába tett.

Remetin asszony még odasúghatta a férjének:

– Most meg visszaveszi. Lehet, hogy így szállít neki valamit?

– Lehet – felelte Remetin.

Ez tényleg egy lehetséges módja volt annak, hogy veszélyes és drága dolgokat közvetítsenek. De Remetin ezen nem sokat gondolkodhatott, mert hirtelen mozgolódás támadt.

Abban a pillanatban, amikor a zsebtolvaj ki akarta venni a pénztárcát a táskából, egy kéz megragadta a karját. Egyszer csak mintha megállt volna az élet.

Remetinék pontosan látták mi történt. A levelek feladására váró sorban, közvetlenül mögöttük, egy aránylag fiatal, feltűnően vörös nyakú, izmos vállú férfi állt. Agyonmosott farmerdzseki volt rajta, haja is vöröses volt. Bizonyára unta magát a sorban, ezért nézelődött összevissza a helyiségben. Így vette észre, hogy mit művel a ballonkabátos férfi, s azon nyomban bele is avatkozott. Odaugrott és megragadta a zsebtolvaj karját.

Először a zsebes és áldozatával egy sorban állók figyeltek fel a tülekedésre. Azt hitték, hogy talán valaki soron kívül akar az ablakhoz jutni. Egy öregasszony felvisított:

– Mit akar, fiatalúr?

– Zsebtolvaj, nem látja, zsebtolvaj! – kiabálta a vörös hajú, s közben nem engedte el a kalapot és nyakkendőt viselő ősz hajú férfi karját.

A zsebes kiejtette a pénztárcát, mely visszacsúszott a nő táskájába. De nem mondott semmit, csak néhányszor megrántotta a karját, remélve, hogy így kiszabadul az igazság védelmezőjének karmai közül.

– Eressz el – sziszegte.

– Zsebtolvaj, láttam! Ennek az asszonynak kivette a pénztárcáját a táskájából! – kiabálta a vörös hajú, a körülötte lévő helyeslését várva.

De senki sem szólt semmit. Remetinék is hallgattak, és senki sem jelentkezett, hogy látta volna mi történt. És különös, de az áldozat sem erősítette meg ezt. Lovrec asszony, akit megpróbált megvédeni.

Azonban ekkor valami meglepő dologra szánta el magát ő is. Eddig háttal állt az egész jelenetnek, mintha semmi köze sem lett volna hozzá, mintha nem is az ő táskájáról lett volna szó. De most hirtelen megfordult. Remetinék csak ekkor vették észre, hogy a bal kezében egy vászonszatyrot szorongatott, amelyben volt valami, ami nem volt túlságosan nagy, de meglehetősen nehéznek tűnt. Most ezzel a táskával fejbe kólintotta a fiatalembert.

– Hé – kiabált rájuk a tisztviselő az ablak mögül. – Nyugodjanak már meg, kérem!

Az emberek megrökönyödve álltak. Először a vörös hajú férfi gyanúsította meg a decens öregurat, hogy zsebtolvaj, utána pedig az asszony, aki állítólag a zsebtolvaj áldozata, a védelmezőjére támadt és nem a tolvajra. Ki tud itt eligazodni?

És ezzel még nem volt vége a történetnek. A vörös hajú fiatalember behúzta a nyakát, kissé oldalra hajtotta a fejét, hogy kivédje az ütést. Eközben valamelyest engedett a nyomáson a zsebtolvaj karján. A tolvaj megrántotta a karját és így kiszabadította magát. Csak a ballonkabát maradt a vörös hajú férfi kezében. A zsebtolvaj az ajtó felé lódult és eltűnt mögötte.

Lovrec asszony ekkor abbahagyta a vörös hajú püfölését. Körülnézett, majd a fiatalemberre és azt mondta:

– Szemenszedett hazugság.

Aztán kiment a posta épületéből. A vörös hajú a vállát vonogatva visszaállt a sorba, míg a körülötte állók bajszuk alatt mosolyogtak rajta. Remetin asszony a férjéhez fordult.

– Ezt nem hagyhatjuk ennyiben.

S ezzel arra gondolt, hogy vajon mi zajlik a zsebtolvaj és áldozata között, valamint arra, hogy a Remetin házaspár miképpen deríthetné ezt ki.

Erre előbb nyílt lehetőségük, mint gondolhatták volna. Persze elsősorban Remetin asszonynak köszönhetően, akit nagyon érdekelt az egész ügy, és állandóan ez járt a fejében. Remetin nagyon visszafogta magát: főleg azért, mert kezdte úgy érezni, hogy minderről leginkább ő tehet, ő fertőzte

meg a feleségét azzal a beteges kíváncsiságával minden iránt. Folyton szaglászott valami után, és most ezt a nyavalyát a felesége is megkapta. De ez most neki egyáltalán nem tetszett: azt szerette benne, hogy normális, és hogy a józanságával mindig visszaterelte a hétköznapokba. Hova vezet majd az, ha az asszony is olyan lesz, mint ő? Kellemetlenül érezte magát, ezért kellemetlenül válaszolt a kérdéseire.

Pedig ő azokat azonnal fel is tette, mihelyt alkalma nyílt rá. A posta után még a bankba is elmentek, és ott is elintézték dolgaikat. Aztán hazaindultak. Remetin asszony megkérdezte:

– Tulajdonképpen mi történt?

– Fogalmam sincs.

– Még csak nem is sejtet?

– Talán valamit.

– És nem mondd el nekem, hogy mire gyanakszol?

– Keveset tudok ahhoz, hogy beszéljek róla. Ez még csak egy nagyon vékony szál.

Remetin asszony, mintha kissé megsértődött volna. Vagy megmakacsolta magát? Esetleg eltökélte, hogy egyedül fogja megfejteni e különös események rejtelmét? Ezért aztán már semmit sem kérdezett. Karonfogva hazasétáltak. Hétágra süttöt a nap és daloltak a madarak. A kertekben virágozott az orgona.

Amikor a házuk bejáratához értek, Remetin megtorpant. A felesége szemébe nézett, s ugyan nem mondott semmit, de neki már ismerős volt ez a tekintet. Megkérdezte:

– Mi van?

– Eszembe jutott valami.

– És most sem fogod megmondani, hogy mi?

– Nem bánád, ha most egyedül kellene hazamennem? Tíz perc múlva jövök én is. Akkor majd elmondom, hogy miről van szó. Valamit meg kell nézennem.

– Menj csak! – vont a vállát a nő.

Kinyitotta az ajtót és belépett a házba. Remetin sarkon fordult és elindult visszafelé az utcán. A posta felé sietett. Hirtelen elfogta a rémület, hogy esetleg már későn fog odaérni.

Amikor a postára ért, látta, hogy nem késett el. Ennek megörült.

Körülnézett. Közben azért egy s más megváltozott már ott: a sorok rövidebbek lettek, és már senki sem volt ott azok közül, akik tanúi voltak a különös jelenetnek, mely Remetin asszonyt annyira felizgatta. Az ablakoknál ugyanazok a tisztviselők dolgoztak. De nekik túlságosan is sok munkájuk volt ahhoz, hogy láthatták volna, mi történik a teremben.

Remetin az ablak felé nézett. A köpeny továbbra is ott volt. Az ablak alatt két kisebb pult állt, melyek arra szolgáltak, hogy az ügyfelek rajtuk töltsék ki a csekkjeiket. Két golyóstoll is volt itt, mindkettő kis lánccal rögzítve a pulthoz. Az egyikén hevert a zsebtolvaj köpenye.

Ez tulajdonképpen logikusnak is tűnt. Amikor annak az incidensnek vége lett, a vörös hajú fiatalember zavarodottságában a pultra tette a kabátot, mely a kezében maradt. Dolga végeztével pedig egyszerűen elment. Az ügyfelek közül pedig senki sem mert hozzányúlni a kabáthoz, nehogy véletlenül is belekeveredjen abba a különös vitába. A tolvaj pedig talán nem mert visszajönni saját tulajdonáért. A köpeny tehát ott volt.

Remetin egy pillanatig habozott. Csak egy rizikófaktor volt: ha valamelyik tisztviselő az ablak mögül véletlenül felemeli a fejét és észreveszi, hogy mit csinál. Abból kellemetlensége is lehetne. Egyébként meglehetősen magabiztosan viselkedett. A pulthoz lépett és megragadta a kabátot.

Senki sem figyelt rá. Elkezdett kutakodni a zsebeiben. Egyszer csak belőle lett zsebes.

Először az oldalsó zsebeket kutatta át. Itt semmi sem volt, egy szem dohány sem, sem kulcs, sem kezelt villamosjegy. Akkor áttért a belső zsebekre.

Eközben körülnézett, de továbbra sem méltatta figyelemre senki. Lehet, hogy azt gondolták, ez az ő kabátja, amit itt felejtett. Mégis remegő ujjakkal matatott a zsebekben.

Az elsőben nem talált semmit. Lehetséges, hogy ennek az embernek se pénztárcája, se személyi igazolványa, se semmi egyebe ne legyen? Bár valószínű, hogy mindezt a zakója zsebeiben tartotta. Ezek ugyanis kishettek volna a karján átvett köpenyéből.

A másik zsebben egy darab papírra tapintott rá. Kívülről tapogatva alig lehetett észrevenni, de aztán abban is elkezdett kotorászni. Két ujjával megfogta a papírt és kihúzta.

Egy nyugdíjszelvény volt. Kis fehér papíros, piros és zöld színű sávokkal és sok-sok számjeggyel. Remetin a zsebébe gyűrte a szelvényt, visszatette a kabátot a helyére, majd gyors léptekkel elhagyta a postát.

A szelvényen a Janko Lovrec név állt.

Amikor Remetin hazaért, már majdnem dél volt. Legfőbb ideje volt, hogy elinduljon a szerkesztőségbe: a Fekete Krónikát kellett volna megszerkesztenie, ahelyett, hogy keresztül-kasul járva Zágrábban azt lesné, hogyan születnek annak hírei. Így most már nem volt ideje arra, hogy a feleségével megbeszéljék, mit is éltek át aznap reggel. Bár titokban reménykedett is ebben.

Remetin asszonyt azonban most sem volt könnyű lerázni. Egyébként sohasem kérdezte meg a férjétől, hogy hová megy, mikor jön haza, és ezt Remetin nagyon is értékelt. De most, amikor valaminek ő is a szemtanúja volt, úgy érezte, hogy neki is joga van tudni, hogy mi történik. Nem is kételkedett benne, hogy Remetin távolléte valamilyen kapcsolatban áll a különös zsebtolvaj esetével. Ezért meg is kérdezte:

– Hol voltál?

– Visszamentem a postára – felelte, miközben a komódról összeszedegte és a zsebeibe gyömöszölte kulcsait, cigarettáját és a többi kacatot.

– Miért mentél vissza?

– Ottmaradt a zsebtolvaj kabátja.

– És mi volt benne?

– Úgyszólván semmi.

Tudta, nem szép tőle, hogy így válaszolgat, de volt ebben egy kis babonáság. Az volt az érzése, hogyha valakinek, legyen az bár a saját felesége, elmondja a fejében lévő kombinációt, az tévesnek fog bizonyulni és kezdheti előlről az egészet. Még bizonyos adatokra volt szüksége ahhoz, hogy képes legyen egyáltalán erről az egészből beszélni.

– Akkor fogalmad sincs, hogy miről lehet szó?

Remetin már éppen válaszolni akart, hogy nem tudja, de aztán kinyitotta a pénztárcáját, mely szintén a komódon hevert. Mielőtt zsebre vágta volna, megnézte, hogy mi is a helyzet benne. Üres volt. Egyébként gondolhatta volna. A feleségének valamilyen okból nehezebbé esett felváltania a nagyobb címletű bankjegyeket, ezért állandóan az ő pénztárcájához folyamodott apróért. Így gyakran az is előfordult, hogy egy árva fillér nélkül ment el hazulról. Ezért így szólt:

– Tessék, erről van szó! – és az orra alá nyomta az üres pénztárcát.

Az asszony csodálkozva nézett rá. Azon csodálkozott, hogy miért viselkedik úgy, mintha mérges lenne valamiért, holott ő világosan látja, hogy nem az, ellenkezőleg, szinte vidám. És tényleg vidám volt, mert végre megkapta azt, amit keresett, a mozaik kirakásához szükséges hiányzó részt.

– De hát miről? – kérdezte Remetin asszony.

– Arról van szó, hogy te állandóan a pénztárcámban kotorászol, tessék, arról!

Aztán sietve arcon csókolta és elment. A felesége meg csak bámult utána. Szép kis találós kérdést adott fel az asszonynak. Kínlódjon csak egy kicsit. Füttyörészve ment az autójáig, és még akkor is füttyörészett, amikor mászott felfelé a lépcsőn a szerkesztőségbe.

Ott először is elkezdett telefonálgatni. Az otthoni számán felhívta Šoštar felügyelőt. Šoštar a Bűnügyi Osztályon dolgozott, régóta barátok voltak, és már számtalan eseten dolgoztak együtt.

– Šoštar – hallatszott a telefonban.

– Én vagyok az – mondta Remetin. – Még szabadságon vagy?

– Még két napig – mondta Šoštar. – Valami probléma van?

– Igen – válaszolt Remetin. – Nincs szükséged egy kis mellékesre?

– Miről van szó?

– El kellene kapnunk egy zsebtolvajt. Ismerem a mozgásterületét, és csapdát állíthatnánk neki. Bár talán időbe kerül, míg belesétál.

– Mikor?

– Ha lehet, holnap reggel. Hozd magaddal a szolgálati jelvényedet is!

Ahogy hazafelé tartott a munkából, Remetin egy hirtelen ötlettől vezérelve felnézett a szomszédos ház ablakára. Az öreg Ferdo Pankrac lakott ott, aki az ötödik emeleti lakásából naphosszat csak az utcát nézte. Pankrac iszákos ember volt, és minden este részegen tántorgott haza az Okička utcában lévő „Tudum” kocsmából. Egyszer, amikor bajba került, Remetin húzta ki őt a csávából. A szerkesztő arra gondolt, hogy esetleg most Pankrac segíthetne neki. Intett, hogy jöjjön le.

Pankrac lifttel jött le, s néhány percig a kapu előtt beszélgettek, majd elmentek egy italra a közeli kávéházba. Bár Pankrac kissé habozott, de aztán talán eszébe jutott, hogy milyen nagyvonalú Remetin, amikor meghív valakit, ezért aztán csak megvonta a vállát és elindult a szerkesztő után. Az ablak mellett foglaltak helyett.

– Szomszéd – tért rá Remetin azonnal a tárgyra –, ismer maga egy Lovrec nevezetű férfit?
Mivel Pankrac sokat csavargott Trešnjevka szerte, és talán a kedvenc kocsmájában is zajlik valamilyen társadalmi élet, arra számított, hogy esetleg megtudott valamit arról a különös zsebtolvajról. És tényleg, Remetin most erre ráhibázott.

– Egy olyan sovány férfi, mindig nyakkendőben? – kérdezte Pankrac a biztonság kedvéért, mert a Lovrec vezetéknev nem is volt olyan ritka. – Annyi idős lehet nagyjából, mint én?

– Ő az – vágta rá Remetin.

– Hát, az egy szerencsétlen alak – ingatta a fejét Pankrac. – Amikor őt látom, mindig arra gondolok, hogy hozzá képest én még jól jártam.

Remetin sokáig azt hitte, hogy Pankrac özvegy, de nemrég megtudta, hogy tulajdonképpen elvált. Bár a felesége, akitől sok évvel ezelőtt elvált, közben tényleg meghalt. A szerkesztő megkérdezte:

– Miért?

– Áh – legyintett Pankrac. – Amikor elváltam, hát szinte fellélegeztem. Egy másodpercig sem bántam meg.

– És ő?

– Hogy is mondjam, ő nagyon ráfázott – felelte Pankrac, akinek már kezdett a fejébe szállni az ital.

– De maga kereste magának a bajt.

Remetin rendelt még egy kör dupla konyakot. Úgy gondolta, hogy ez elég lesz ahhoz, hogy Pankrac jól érezze magát, de azért még tudjon beszélni is. Ami őt illeti, tudta, hogy az estét otthon fogja tölteni, ezért nem lesz baj, ha egy kicsit felönt a garatra.

– Beszéljen! – mondta Pankracnak.

– Nézze, belebotlott egy fiatal nőbe, ennyi a történet – mondta Pankrac. – Egy negyvenes, fess nőbe, ő meg..., de nem is folytatom. Úgy beleszeretett, mint egy taknyos kölyök, teljesen elvesztette a fejét.

– Elment hazulról?

– Igen, elment hazulról, otthagya a feleségét és odaköltözött ahhoz a... Egyébként özvegyaszony volt. És hát ilyen nagy szerelem, olyan nagy szerelem, közben alig tartott fél évig, és akkor a nő kidobta őt.

– Miért?

– Hát kinek kell egy olyan öregember, mint ő, vagy mint én, kedves szomszéd? Kinek kell? Ki tudja mire képes még ő... Érti, nem... Aztán úgy tűnik, hogy a nőnek már kezdetektől fogva voltak bizonyos számításai vele kapcsolatban... A Prigorjében lévő földjét és a kis spórolt pénzét is kicsalta tőle, és aztán... Isten veled szerelmem, ahogy az a nóta is mondja.

– Egyedül maradt?

– Mint az ujjam. Úgy járkál keresztül-kasul Trešnjeván, mint egy elkárhozott lélek... Néha betér az én kocsmámba, de ritkán van neki arra pénze, hogy megigyon egy konyakot...

Ami a konyakot illeti, Pankrac a sajátjával épp hogy végzett. Be kellett fejezni a beszélgetést, mert ez az alkoholista még egy újabb italt fog várni, de az már biztos, hogy kiütné őt. Remetin megkérdezte:

– És megpróbált visszamenni a feleségéhez?

– Hogyne próbálta volna meg! Megpróbálta, de nem sikerült neki.

– A feleségének már nem kellett?

– Nem bizony! De, hallgasson ide, igazán is van. Ő úgy érzi, hogy megcsalták, megszegyenyítették, mit tudom én... Azonkívül a gyerekek is ellene vannak. Van egy fia és egy leánya, már nekik is van saját családjuk, és szégyenletes dolognak tartják ezt az egészet... A nyugdíja továbbra is az otthoni címre megy, az asszony veszi át, és a gyerekek költik el... Szóval, nincs még egy ilyen szerencsétlen ember. És ami a legrosszabb, eszi magát ezért, lelkiismeret-furdalása van, szégyenkezik, ennél rosszabb már nem is lehet... Brrr – rázkódott össze Pankrac, mintha megérintette volna a halál szele.

– Köszönöm – fejezte be a beszélgetést Remetin, és intett a pincérnek.

– De szomszéd, minek kell ez magának – jutott eszébe hirtelen Pankracnak.

– Hát, csak úgy, tegnap megismerkedtem ezzel a Lovreccel – mondta Remetin. – Lehet, hogy még fogunk találkozni.

Kiment a kávéházból, Pankrac meg csak nézett utána.

Majdnem egy órába telt, míg végre megtalálták őket.

Šoštar túlságosan is lusta volt ahhoz, hogy üzletekben és nyilvános helyeken keresgéljen, ezért azt javasolta, hogy inkább kocsival cirkáljanak. Így is történt: mind a hárman beültek Remetin kocsijába, aztán mentek egyik helyről a másikra: a közérttől a postáig, a postától a bankig, a banktól a

pékségig. Mindenhol megálltak, ahol sorban álló embereket láttak. Mindig ugyanúgy jártak el: ők ketten a kocsiban maradtak, Remetin pedig kiszállt és benézett a helyiségbe, aztán visszaült a volán mögé. Már vagy háromnegyed órát köröztek így, mikor végre megpillantották őket.

Az önkiszolgálóban vették észre a nőt és a férfit is. Ez nem az a bolt volt, ahol először látták őket, hanem egy kisebb és szerényebb, az utca másik végén. Csak egy pénztár volt itt, előtte öt vagy hat vevő állt kosárral a kezében. Főleg friss kenyeret, tejet, kávékat vettek, egyszerű, mindennapi bevásárlások.

– Itt vannak – hajolt Remetin a jobboldali ablak felé.

Felesége függén kiugrott, mintha az ő gyorsaságán múlt volna minden. Šoštar lassan kikászálódott a hátsó ülésről, magas termetével, napszemüvegével majdnem úgy nézett ki, mint a rendőrök az amerikai filmsorozatokban.

– A terv ugyanaz marad? – kérdezte.

– Igen – bólintott Remetin.

A rendőr kint maradt, ők ketten pedig bementek a közértbe. Remetin fogott egy kosarat, és a feleségével elkezdtek járkálni a polcok között. De a pénztár közelében maradtak, mert világos volt, hogy mindjárt kezdődik az előadás.

A szőke, dauerolt hajú Lovrec asszony kosarával a pénztár előtt állt. Az ősz, bajuszos, sovány férfi, Janko Lovrec azonnal mögé állt. Most következett a táskajelenet.

Remetin asszony úgy figyelt, mint akit megigéztek. A szerkesztő sejtette, hogy a felesége mindebben valami mást lát – valami többet –, mint ő, de pontosan nem tudta, hogy mi is az. Olyan volt az arckifejezése, mint amikor valamilyen érzelmes filmet nézett. Remetin mellette állt, és a megfelelő pillanatot leste.

És akkor elkezdődött. A kopott zakójú férfi (ballonkabátja már nem volt), Lovrec asszony táskája felé nyújtotta a kezét. Elfordította a kapsot és kinyitotta a táskát. Ugyanaz a táska volt. És akkor belemélyesztette a kezét.

Remetin habozott. Még nem jött el az idő. Nem akart úgy járni, mint az a vörös hajú hős a postán. Várt. Ekkor a férfi kihúzta a kezét a táskából. Benne volt a pénztárca. Remetin tovább várt. Szerette volna egyszer már végignézni az egész előadást.

És ez sikerült is. A férfi kinyitotta a pénztárcát, és kivett belőle egy húszkunás piros papírpénzt. Aztán becsukta a pénztárcát, kinyitotta a táskát, és megpróbálta visszagyömöszölni a pénztárcát.

Ekkor lépett közbe Remetin.

Mivel csak két méterre volt tőle, nem volt nehéz tetten érnie a zsebtolvajt akkor, mikor még a pénztárca csak félig volt a táskában. Megragadta a karját.

– Csak lassan, uram – mondta. – Mit csinál maga?

Kritikus pillanat volt ez. Tudta, hogy most mi következik, mert előzőleg már mindent látott. Egyre többen fordultak feléjük, a pénztáros is leállt a gépeléssel, csend lett.

Ekkor Lovrec asszony megfordult.

– Hogy merészeli! – kiabált rá Remetinre és meglendítette feléje a szatyrot, melyet a kezében tartott.

De a szerkesztő ezt szinte már várta is. Oldalra hajolt, a szatyor célt tévesztett és elrepült. Az emberek döbenten nézték a jelenetet. Eljött a pillanat, hogy színre lépjen Šoštar.

És ezt ő meg is tette. Magas termetével, napbarnított arcával, komoran és tekintélyt parancsolóan, egyszer csak mellettük termett.

– Rendőrség! – szólt élesen és felmutatta a jelvényét. – Mi történik itt?

– Láttam, ahogy kilopta ennek az asszonynak a pénztárcáját a táskájából – közölte Remetin.

– Én is láttam! – erősítette meg a felesége is.

A vásárlók feszülten várahoztak. Lovrec asszony mélyen elpirult, a férje pedig teljesen összetörve, szerencsétlenül állt ott: megint csak ő rontott el valamit. Šoštar azt mondta:

– Legjobb lesz ha félrevonulunk, és higgadtan tisztázzuk a helyzetet. – Aztán a pénztárosnőhöz fordult. – Van itt valamilyen iroda?

8

– Már régóta figyeljük magukat – szólt szigorúan Šoštar. – És nagyon jól tudjuk, hogy mit művelnek. Tudják, hogy ez törvényellenes?

A közért kis irodájába préselődtek. Egy asztal, székek és egy szekrény volt az összes berendezés. Šoštar az asztalon ült, Lovrec asszony a széken, Janko Lovrec pedig Šoštar előtt feszengett vigyázásban. Remetin és a felesége a küszöbön álltak, az üzletvezető pedig, aki úgy vélte, hogy itt neki is jelen kell lennie, a hátuk mögül lesett befelé.

– Mi ebben a törvényellenes? – kérdezte a szőke, dauerolt hajú asszony síró hangon.

– Törvényellenes – ráncolta a homlokát Šoštar – nyilvános helyen rendezni családi problémáinkat. Ez az, ami törvényellenes.

– De mi nem a családi problémánkat rendeztük, hanem én... – próbálkozott most Lovrec, és az ő hangja is remegett.

– Elég, tudom én, hogy kicsoda maga – vágott a szavába Šoštar gorombán. Maga elment otthonról egy másik nővel, és amikor az a nő elhagyta magát, vissza akart menni a feleségéhez. De ő már nem akarta magát visszafogadni. És mivel nincs miből élnie, tőle veszi el a pénzt.

– Én ebbe beleegyeztem – szólt fojtott hangon Lovrec asszony, továbbra is maga elé meredve.

– Tudom, hogy beleegyezett – vágott a szavába Šoštar – Éppen ezért törvényellenes a dolog. Ha maga normális módon a kezébe adná a pénzt, minden rendben lenne. A maguk dolga. Ehelyett minden alkalommal lopást színlelnek. Ő azt játssza, hogy lop, maga pedig azt, hogy ezt nem látja! Nem gondolják, hogy ez nevetséges?

Ők ketten hallgattak. Egyszer sem néztek egymásra, úgy tettek, mintha nem is látnák egymást. Mintha ez meg lenne nekik tiltva. Akkor az asszony így szólt:

– Ezt maga nem értheti.

– Lehet, hogy tényleg nem értem – szólt Šoštar kissé enyhébb hangon –, de el tudom képzelni az okokat. Az egyik a büszkeség. Maga, asszonyom, sajnálja őt, szeretne neki segíteni, mert még szereti, de a büszkesége nem engedi meg, hogy ezt közvetlenül tegye meg.

– Nem csak erről van szó – próbálkozott most a férfi is. – Azonkívül én is... őt. – elhallgatott, miközben alsó ajka megremegett.

– Ami a gyerekeket illeti – folytatta Šoštar –, bizonyára ők tiltották meg az anyjuknak, hogy visszafogadja az apát, és találkozzon vele, ha már így megszégyenítette őket. Ezért is rendezik maguk ezt a műsort nyilvános helyeken. De ez törvényellenes.

Csend lett. Remetin valahol érezte, hogy a felesége alig tudja visszatartani a sírást, bár ez az arcán egyáltalán nem látszott. Neki csak a torka szorult össze, de az üzletvezető már szipogott ott hátul a folyosón. A Lovrec házaspár továbbra sem nézett egymásra. A dauerolt hajú asszony megkérdezte:

– És akkor most mi van?

– Nekem kötelességem volna feljelenteni magukat – mondta Šoštar, mintha csak erre várt volna –, de hajlandó vagyok szemet hunyni a történetek felett, ha megígérik, hogy megjavulnak.

– Ezt azt hiszem, hogy megtehetjük – mondta Janko Lovrec. – Legalább is én, merthogy én vagyok a hibás... Mit kell tennünk?

– Először is nézzenek egymásra! – szólította fel őket a rendőr.

Ez csak nagy sokára sikerült nekik. A nő a férje felé fordította a fejét és ránézett. Ő a szemébe nézett.

– Tessék! – mondta Lovrec asszony kicsit dacosan. – Nézzük egymást.

– De ez még nem minden – folytatta Šoštar leszállva az asztalról. – Beszélgetniük is kell.

– Miről? – kérdezte a férj kissé ijedten.

– Mindenről – felelte Šoštar. – Tessék, mi elmegyünk, itt nyugodtan beszélgethetnek. Senki sem fogja magukat zavarni. Oldják meg a problémájukat, ahogyan tudják, de hallani sem akarok több jelenetről az üzletekben. Különben könyörtelen leszek.

Kiment a szobából és becsukta maga mögött az ajtót. Remetinnel és az üzletvezetővel (aki hitetlenkedve ingatta a fejét) elindultak vissza a folyosón.

Aztán az üzletvezető folytatta a munkáját, ők hárman pedig kimentek a tavaszi napsütésre. Remetin asszony csak most tudott megszólalni.

– Vajon kibékülnek?

– Persze – mondta határozottan Remetin. – Megijesztette őket ez a rendőri beavatkozás.

– Én is azt hiszem – mondta Remetin asszony –, de más okból. Azért fognak kibékülni, mert szeretik egymást.

– Honnan tudod?

– Abból a jelenetből, amit előadtak. Mit gondolsz, miért vett el tőle minden alkalommal olyan kevés pénzt? Miért nem vett el mindjárt egy nagyobb összeget, és akkor egy ideig nyugta lett volna?

– Nem tudom – mondta Remetin. – Szerénységből? Hogy megmutassa mennyire megjavult?

– Nem – rázta meg a fejét Remetin asszony –, hanem azért, hogy mindennap a közelében legyen. Nem pénzért jött ő, hanem szeretetért.

– Tessék, mi mindennel kell egy rendőrnek foglalkoznia – sóhajtott fel Šoštar elcsukló hangon. Remetinnel pedig eszébe jutott három tönkrement házassága.